T096 ATĐ 8 (18) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q57-Kiền Độ Tri-Tương Ưng

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 57

Chöông 3: KIEÀN ÑOÄ TRÍ

Phaåm 4: TÖÔNG ÖNG, Phaàn 1

Baûy ngöôøi laø: Kieân tín, Kieân phaùp, Tín giaûi thoaùt, Kieán ñaùo, Thaân chöùng, Tueä giaûi thoaùt vaø Caâu giaûi thoaùt. Taùm trí laø ba tam muoäi, ba caên, baûy chi giaùc, taùm chi ñaïo. Ngöôøi Kieân tín ñoái vôùi taùm trí naày, coù bao nhieâu trí thaønh töïu, bao nhieâu trí khoâng thaønh töïu? Cho ñeán ngöôøi Caâu giaûi thoaùt, coù bao nhieâu trí thaønh töïu, bao nhieâu trí khoâng thaønh töïu. Nhö chöông naày vaø giaûi thích nghóa cuûa chöông. ÔÛ ñaây noùi roäng Öu-ba-ñeà-xaù. Hoûi: Vì sao trong ñaây vaø Kieàn-ñoä Ñònh ñeàu döïa vaøo baûy ngöôøi ñeå soaïn luaän, coøn trong Kieàn-ñoä Söû thì döïa vaøo naêm ngöôøi ñeå soaïn luaän? Noùi roäng nhö trong Phaåm Baát Thieän cuûa Kieàn-ñoä Söû. Ngöôøi Kieân tín ñoái vôùi taùm trí naày, coù bao nhieâu trí thaønh töïu, bao nhieâu trí khoâng thaønh töïu? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì muoán ngaên döùt yù cuûa ngöôøi noùi khoâng coù thaønh töïu, cuõng noùi thaät coù thaønh töïu, neân soaïn luaän naày. Laïi nöõa, vì muoán duøng baûy ngöôøi ñeå taïo chöông, duøng taùm trí, ba tam-muoäi, v.v... ñeå laäp moân neân soaïn luaän naày. Hoûi: Ngöôøi Kieân tín ñoái vôùi taùm trí naày, coù bao nhieâu trí thaønh töïu, bao nhieâu trí khoâng thaønh töïu? Ñaùp: Hoaëc moät, hai, ba, boán, naêm, saùu, baûy, taùm thaønh töïu. Khoå phaùp nhaãn khoâng bieát tha taâm trí thaønh töïu moät, coù tha taâm trí thaønh töïu hai. Khoå phaùp trí, khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu ba, coù tha taâm trí thaønh töïu boán. Trong ñaây theâm kieán, theâm tueä, theâm thoâng, theâm trí, theâm danh. Khoå tyû nhaãn khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu ba, coù tha taâm trí thaønh töïu boán. Khoå tyû trí khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu naêm, coù tha

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 57 341

taâm trí thaønh töïu saùu, cho ñeán ñaïo tyû nhaãn khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu baûy, coù tha taâm trí thaønh töïu taùm. Nhö ngöôøi Kieân tín thì Kieân phaùp

cuõng gioáng nhö theá. Vì sao? Vì hai ngöôøi naày, veà ñòa thì ngang ñoàng, choã nöông döïa laø thaân ngang ñoàng, ñaïo ñoàng, lìa duïc ñoàng, ñònh ñoàng, chæ coù caên laø khaùc. Kieân tín laø caên cô chaäm luït, Kieân phaùp laø caên cô nhaïy beùn. Hoûi: Ngöôøi Tín giaûi thoaùt ñoái vôùi taùm trí naày, coù bao nhieâu trí thaønh töïu, bao nhieâu trí khoâng thaønh töïu? Ñaùp: Khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu baûy, coù tha taâm trí thaønh töïu taùm. Nhö ngöôøi Tín giaûi thoaùt, ngöôøi Kieán ñaùo cuõng gioáng nhö theá. Vì sao? Vì hai ngöôøi naày, veà ñòa ngang ñoàng, noùi roäng nhö treân. Ngöôøi Thaân chöùng ñoái vôùi taùm trí naày ñeàu thaønh töïu. Nhö ngöôøi Thaân chöùng, ngöôøi Tueä giaûi thoaùt, Caâu giaûi thoaùt cuõng gioáng nhö theá. Ngöôøi Kieân tín ñoái vôùi taùm trí naày, coù bao nhieâu thaønh töïu ôû quaù khöù, bao nhieâu trí thaønh töïu ôû vò lai, bao nhieâu trí thaønh töïu ôû hieän taïi? Hoûi: Vì lyø do gì soaïn luaän naày? Ñaùp: Ngaên döùt yù cuûa nhöõng ngöôøi noùi khoâng coù quaù khöù, vò lai, cuõng noùi quaù khöù, vò lai laø phaùp thaät coù, neân soaïn luaän naày. Laïi nöõa, tröôùc noùi chung veà trí thaønh töïu, khoâng thaønh töïu. Nay vì muoán phaân bieät veà thaønh töïu, khoâng thaønh töïu ôû ñôøi, neân soaïn luaän naày. Hoûi: Ngöôøi Kieân tín ñoái vôùi taùm trí naày, coù bao nhieâu trí thaønh töïu trong quaù khöù, bao nhieâu trí thaønh töïu ôû vò lai vaø bao nhieâu trí thaønh töïu ôû hieän taïi? Ñaùp: Khoå phaùp nhaãn, khoâng coù tha taâm trí: moät thaønh töïu quaù khöù, vò lai, coù tha taâm trí: hai thaønh töïu quaù khöù, vò lai, khoâng coù hieän taïi, vì hieän taïi laø nhaãn. Khoå phaùp trí, khoâng coù tha taâm trí, moät thaønh töïu quaù khöù, ñoù laø ñaúng trí, ba thaønh töïu vò lai, ñoù laø phaùp trí, ñaúng trí, khoå trí, hai thaønh töïu hieän taïi, ñoù laø phaùp trí, khoå trí. Coù tha taâm trí, hai thaønh töïu quaù khöù, boán thaønh töïu vò lai, theâm tha taâm trí, hai thaønh töïu hieän taïi, nhö tröôùc ñaõ noùi. Khoå tyû nhaãn khoâng tha taâm trí, ba thaønh töïu quaù khöù, vò lai, coù tha taâm trí thaønh töïu boán, theâm tha taâm trí, hieän taïi khoâng phaûi nhaãn. Khoå tyû trí khoâng coù tha taâm trí, ba thaønh töïu quaù khöù, boán thaønh töïu vò lai, theâm tyû trí, hai thaønh töïu hieän taïi, ñoù laø khoå trí, tyû trí. Coù tha taâm trí, boán thaønh töïu quaù khöù, naêm thaønh töïu vò lai, hai thaønh töïu hieän taïi. Nhö tröôùc ñaõ noùi, cho ñeán ñaïo tyû nhaãn hieän ôû tröôùc, khoâng coù tha

taâm trí, baûy thaønh töïu quaù khöù, vò lai tröø tha taâm trí. Coù tha taâm trí thaønh töïu taùm, theâm tha taâm trí, hieän taïi khoâng phaûi nhaãn. Nhö Kieân tín, Kieân phaùp cuõng gioáng nhö theá. Vì sao? Vì ñòa cuûa hai ngöôøi naày baèng nhau, noùi roäng nhö treân. Ngöôøi Tín giaûi thoaùt ñoái vôùi taùm trí naày, coù bao nhieâu trí thaønh töïu trong quaù khöù? Bao nhieâu trí seõ thaønh töïu trong vò lai vaø bao nhieâu trí ñang thaønh töïu ôû hieän taïi, noùi roäng nhö kinh naày. Hoûi: Ngöôøi Kieân tín vaøo luùc phaùp trí hieän ôû tröôùc, coù bao nhieâu trí hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Coù hai. Phaùp trí vaø khoå trí, coù hai laø Phaùp trí vaø taäp trí, coù hai laø. Phaùp trí vaø dieät trí coù hai laø. Phaùp trí vaø ñaïo trí. Theå taùnh laø moät, do vieäc neân khaùc. Vì ñoái trò coõi Duïc neân laø phaùp trí, vì haønh neân laø trí khoå, taäp, dieät, ñaïo. Hoûi: Luùc tyû trí hieän ôû tröôùc, coù bao nhieâu trí hieän ôû tröôùc?

Ñaùp: Coù hai laø: Tyû trí vaø khoå trí coù hai laø. Tyû trí vaø taäp trí coù hai laø. Tyû trí vaø dieät trí. Theå taùnh laø moät. Vì vieäc naày neân khaùc. Vì ñoái trò coõi Saéc, coõi Voâ saéc neân laø tyû trí. Vì haønh neân laø trí khoå, taäp, dieät. Hoûi: Vaøo luùc khoå trí hieän ôû tröôùc, coù bao nhieâu trí hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Coù hai laø. Khoå trí vaø phaùp trí, coù hai laø. Khoå trí vaø tyû trí, hai. Theå taùnh laø moät. Vì vieäc naày neân khaùc. Vì haønh neân laø khoå trí. Vì ñoái trò neân laø phaùp trí. Tyû trí, taäp trí, dieät trí, cuõng noùi gioáng nhö theá. Hoûi: Luùc ñaïo trí hieän ôû tröôùc, coù bao nhieâu trí hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Coù hai laø: Ñaïo trí vaø phaùp trí, hai. Theå taùnh laø moät. Vì vieäc naày neân khaùc. Vì haønh neân laø ñaïo trí. Vì ñoái trò neân laø phaùp trí. Nhö Kieân tín, Kieân phaùp cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Ngöôøi Tín giaûi thoaùt, khi phaùp trí hieän ôû tröôùc, coù bao nhieâu trí hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Hoaëc coù hai, hoaëc coù ba: Phaùp trí, khoå trí, hai. Phaùp trí, taäp trí, hai. Phaùp trí, dieät trí, hai. Phaùp trí, ñaïo trí, khoâng tha taâm trí, hai, coù tha taâm trí, ba. Theå taùnh laø moät. Vì vieäc naày neân khaùc. Vì ñoái trò neân laø phaùp trí. Vì haønh neân laø trí khoå, taäp, dieät, ñaïo. Vì phöông tieän neân laø tha taâm trí. Nhö phaùp trí, tyû trí cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Luùc tha taâm trí khôûi hieän ôû tröôùc, coù bao nhieâu trí ñöôïc hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Hoaëc coù hai, hoaëc coù ba. Tha taâm trí vaø ñaúng trí, hai. Tha taâm trí, ñaïo trí, ba. Theå taùnh laø moät. Do vieäc naày neân khaùc. Vì phöông tieän neân laø tha taâm trí. Vì ñoái trò neân laø phaùp trí vaø tyû trí. Vì töï theå neân laø ñaúng trí. Vì haønh neân laø ñaïo trí.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 57 343

Hoûi: Luùc ñaúng trí hieän ôû tröôùc, coù bao nhieâu trí hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Hoaëc coù moät, hoaëc hai: Khoâng tha taâm trí, moät, coù tha taâm trí, hai. Theå taùnh laø moät. Vì vieäc naày neân khaùc. Vì töï theå neân laø ñaúng trí. Vì phöông tieän neân laø tha taâm trí, khoå trí. Taäp trí, dieät trí nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Khi ñaïo trí khôûi hieän ôû tröôùc, coù bao nhieâu trí hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Hoaëc coù hai, hoaëc ba: Ñaïo trí, khoâng coù tha taâm trí, hai, coù tha taâm trí, ba. Theå taùnh laø moät. Vì vieäc naày neân khaùc. Vì haønh neân laø ñaïo trí. Vì ñoái trò neân laø phaùp trí vaø tyû trí. Vì phöông tieän neân laø tha taâm trí. Nhö Tín giaûi thoaùt, Kieán ñaùo, Thaân chöùng cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Ngöôøi tueä giaûi thoaùt luùc phaùp trí khôûi hieän ôû tröôùc, coù bao nhieâu trí hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Hoaëc hai, hoaëc ba: Phaùp trí, khoå trí, chaúng phaûi taän trí, trí voâ sinh, hai. Neáu laø taän trí, trí voâ sinh, ba. Theå taùnh laø moät. Vì vieäc naày neân khaùc. Vì ñoái trò neân laø phaùp trí. Vì haønh neân laø khoå trí. Vì vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong neân laø taän trí. Vì töø nhaân sinh neân laø trí voâ sinh. Taäp trí, dieät trí cuõng noùi nhö theá. Phaùp trí, ñaïo trí, chaúng phaûi taän trí, trí voâ sinh, tha taâm trí, hai. Neáu laø taän trí, trí voâ sinh, tha taâm trí, ba. Theå taùnh laø moät, Vì vieäc naày neân khaùc. Vì ñoái trò neân laø phaùp trí. Vì haønh neân laø ñaïo trí. Vì vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong neân laø taän trí. Vì töø nhaân sinh neân laø trí voâ sinh. Vì phöông tieän neân laø tha taâm trí. Tyû trí cuõng gioáng nhö theá. Tha taâm trí, ñaúng trí, nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Luùc khoå trí khôûi hieän ôû tröôùc, coù bao nhieâu trí hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Hoaëc hai, hoaëc ba: Khoå trí, phaùp trí, chaúng phaûi taän trí, trí voâ sinh, hai.

Neáu laø taän trí, trí voâ sinh, ba. Khoå trí, tyû trí, chaúng phaûi taän trí, trí voâ sinh, hai, neáu laø taän trí, trí voâ sinh, ba, theå taùnh laø moät. Vì vieäc naày neân khaùc. Vì haønh neân laø khoå trí. Vì ñoái trò neân laø phaùp trí. Vì coâng vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong neân laø taän trí. Vì töø nhaân sinh neân laø trí voâ sinh. Nhö khoå trí, taäp, dieät trí cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Vaøo luùc ñaïo trí khôûi hieän ôû tröôùc, coù bao nhieâu trí ñaõ hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Hoaëc hai, hoaëc ba. Ñaïo trí, phaùp trí, chaúng phaûi taän trí, trí voâ sinh, tha taâm trí, hai. Neáu laø taän trí, trí voâ sinh, tha taâm trí, ba. Ñaïo trí, tyû trí, chaúng phaûi taän trí, trí voâ sinh, tha taâm trí, hai. Neáu laø taän trí, trí voâ sinh, tha taâm trí, ba. Theå taùnh laø moät. Vì vieäc aáy neân khaùc, noùi roäng nhö treân.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 57 344

Nhö Tueä giaûi thoaùt, Caâu giaûi thoaùt cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Vì sao khoâng noùi taän trí, trí voâ sinh goàm nhieáp tha taâm trí? Ñaùp: Vì tha taâm trí do ñoái trò neân laø phaùp trí, tyû trí. Do phöông tieän neân laø tha taâm trí. Tha taâm trí chæ duyeân vôùi taâm ngöôøi. Taän trí, trí voâ sinh duyeân vôùi thaân mình, thaân ngöôøi khaùc vaø phaùp chaúng phaûi thaân. Laïi nöõa, tha taâm trí duyeân hieän taïi, coøn hai trí kia duyeân vôùi ba ñôøi vaø voâ vi. Laïi nöõa, tha taâm trí duyeân phaùp taâm, taâm sôû, coøn hai trí kia duyeân boán aám, naêm aám vaø phaùp voâ vi. Laïi nöõa, tha taâm trí laø kieán, hai trí (taän trí, trí voâ sinh) kia chaúng phaûi kieán. Hoûi: Ngöôøi Kieân tín ñoái vôùi ba tam-muoäi naày, coù bao nhieâu tam- muoäi thaønh töïu, bao nhieâu tam-muoäi khoâng thaønh töïu? Ñaùp: Nhaãn cuûa phaùp dieät chöa sinh, thaønh töïu hai tam-muoäi laø: Khoâng vaø voâ nguyeän. Nhaãn cuûa phaùp dieät sinh, thaønh töïu ba tam- muoäi, theâm voâ töôùng. Nhö ngöôøi Kieân tín, ngöôøi Kieân phaùp cuõng gioáng nhö theá. Ngöôøi Tín giaûi thoaùt ñeàu thaønh töïu. Nhö ngöôøi Tín giaûi thoaùt, ngöôøi Kieán ñaùo, Thaân chöùng, Tueä giaûi thoaùt, Caâu giaûi thoaùt cuõng nhö theá. Hoûi: Ngöôøi Kieân tín ñoái vôùi ba tam-muoäi naày, coù bao nhieâu tam- muoäi thaønh töïu ôû quaù khöù, bao nhieâu tam-muoäi thaønh töïu ôû vò lai, bao nhieâu tam-muoäi thaønh töïu ôû hieän taïi? Ñaùp: Neáu ngöôøi döïa vaøo tam-muoäi Khoâng ñöôïc chaùnh quyeát ñònh thì khoå phaùp nhaãn seõ khoâng coù quaù khöù, coù hai thaønh töïu ôû vò lai, ñoù laø khoâng, Voâ nguyeän, moät thaønh töïu hieän taïi, ñoù laø khoâng. Ngoaøi ra, noùi roäng nhö kinh naày. Döïa vaøo tam-muoäi Voâ nguyeän ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, cuõng noùi nhö theá. Hoûi: Nhöõng ngöôøi döïa vaøo tam-muoäi Khoâng ñöôïc chaùnh quyeát ñònh? Nhöõng ngöôøi naøo thì döïa vaøo voâ nguyeän? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi kieán haønh, hoaëc coù ngöôøi aùi haønh. Neáu ngöôøi kieán haønh, nöông vaøo tam-muoäi Khoâng ñöôïc chaùnh quyeát ñònh. Neáu ngöôøi aùi haønh döïa vaøo voâ nguyeän, chæ tröø Boà-taùt. Ngöôøi aùi haønh naày nöông vaøo tam-muoäi Khoâng ñöôïc chaùnh quyeát ñònh. Ngöôøi kieán haønh coù hai haïng: 1. Chaáp ngaõ kieán. 2. Chaáp ngaõ sôû kieán. Ngöôøi aùi haønh cuõng coù hai haïng: 1. Keû haønh ngaõ maïn.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 57 345

2. Keû thöôøng löôøi bieáng. Keû chaáp ngaõ kieán thì thöïc haønh haïnh voâ ngaõ. Keû chaáp ngaõ sôû kieán thì thöïc haønh haïnh Khoâng. Ngöôøi haønh ngaõ maïn thöïc haønh haïnh voâ thöôøng. Keû thöôøng löôøi bieáng thöïc haønh haïnh khoå. Laïi nöõa, neáu ngöôøi coù caên cô nhaïy beùn thì döïa vaøo tam-muoäi Khoâng ñöôïc chaùnh quyeát ñònh. Neáu ngöôøi coù caên taùnh chaäm luït thì nöông vaøo tam-muoäi Voâ nguyeän. Cuõng nhö nhaïy beùn, chaäm luït, cho ñeán vöøa nghe qua lieàn hieåu, söï phaân bieät roäng cuõng nhö theá. Neáu ngöôøi döïa vaøo tam-muoäi Voâ nguyeän ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, hoaëc döïa vaøo voâ nguyeän, voâ töôùng, lìa duïc cuûa ba coõi. Trong thaân naày, khoâng lìa khôûi tam-muoäi Khoâng hieän ôû tröôùc, ñoù laø ngöôøi Kieân tín. Hoûi: Luùc tam-muoäi Khoâng hieän ôû tröôùc, coù bao nhieâu trí hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Hoaëc hai, hoaëc khoâng coù. Khoå trí, phaùp trí, hai. Khoå trí, tyû trí, hai. Trong nhaãn khoâng coù caùc trí khaùc, noùi roäng nhö kinh naày, cho ñeán nhö Tueä giaûi thoaùt, Caâu giaûi thoaùt cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Vì sao taän trí, trí voâ sinh khoâng töông öng vôùi tam- muoäi Khoâng? Ñaùp: Vì ñoái töôïng chuyeån vaän cuûa trí coù khaùc, neáu chuû theå chuyeån vaän laø tam-muoäi Khoâng, thì ñoái töôïng chuyeån vaän chaúng phaûi taän trí, trí voâ sinh. Neáu chuû theå chuyeån vaän laø taän trí, trí voâ sinh, thì ñoái töôïng chuyeån vaän chaúng phaûi tam-muoäi Khoâng. Laïi nöõa, tam-muoäi Khoâng töông öng vôùi kieán. Taùnh cuûa hai trí kia chaúng phaûi kieán. Laïi nöõa, theå cuûa tam-muoäi Khoâng laø ñeä nhaát nghóa, sôû haønh cuõng laø ñeä nhaát nghóa. Theå cuûa hai trí kia, tuy laø ñeä nhaát nghóa, nhöng ñoái töôïng ñöôïc chuyeån vaän laø theá ñeá. Hoûi: Ngöôøi Kieân tín luùc vò tri duïc tri caên khôûi hieän ôû tröôùc, coù bao nhieâu trí hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Hoaëc hai, hoaëc khoâng coù. Khoå trí, phaùp trí laø hai. Khoå trí, tyû trí laø hai cho ñeán ñaïo trí, phaùp trí laø hai, trong nhaãn khoâng coù trí. Nhö vò tri duïc tri caên, baûy chi giaùc, taùm chi ñaïo cuõng nhö theá. Nhö Kieân tín, Kieân phaùp cuõng gioáng nhö theá. Caùc phaùp khaùc, noùi roäng nhö kinh naày. Neáu nhö nhöõng gì ñaõ noùi laø noùi A-la-haùn tueä giaûi thoaùt coù theå khôûi thieàn caên baûn hieän ôû tröôùc. Hoûi: Neáu A-la-haùn tueä giaûi thoaùt coù theå khôûi thieàn caên baûn hieän ôû tröôùc, thì laøm sao hieåu ñöôïc kinh Phaät? Nhö noùi: Toâ-thi-ma hoûi caùc Tyø- kheo: Khôûi caùc thieàn hieän ôû tröôùc laø sao?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 57 346

Caùc Tyø-kheo ñaùp: Neân bieát chuùng ta laø ngöôøi Tueä giaûi thoaùt? Ñaùp: Tueä giaûi thoaùt coù hai thöù: 1. Laø phaàn ít. 2. Laø phaàn ñaày ñuû. Ngöôøi Tueä giaûi thoaùt cuûa phaàn ít, coù theå khôûi moät thieàn, hai thieàn, ba thieàn hieän ôû tröôùc. Ngöôøi cuûa phaàn ñaày ñuû naày cho ñeán khoâng theå khôûi moät thieàn hieän ôû tröôùc. ÔÛ ñaây laø noùi Tueä giaûi thoaùt cuûa phaàn ít, coøn trong kinh thì noùi Tueä giaûi thoaùt cuûa phaàn ñuû. Cho neân caû hai ñeàu kheùo hieåu. Neáu phaùp töông öng vôùi phaùp trí thì cuõng töông öng vôùi tyû trí phaûi chaêng? Caùc phaùp, do ba vieäc neân hôïp chung. Hoaëc do goàm nhieáp neân hôïp. Hoaëc do töông öng neân hôïp. Hoaëc do goàm nhieáp, do töông öng, neân hôïp. Do goàm nhieáp neân hôïp: Nhö trí ñoái vôùi trí. Do töông öng neân hôïp: Nhö trí ñoái vôùi ñònh. Do goàm nhieáp, do töông öng neân hôïp: Nhö trí ñoái vôùi caên chi giaùc, chi ñaïo. Hoûi: Neáu

phaùp töông öng vôùi phaùp trí, thì coù töông öng vôùi tyû trí phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp töông öng vôùi phaùp trí, thì seõ khoâng töông öng vôùi Tyû trí. Vì sao? Vì chaúng phaûi moät taâm. Hoûi: Neáu coù phaùp trí thì khoâng coù tyû trí maø töông öng vôùi tha taâm trí phaûi chaêng? Ñaùp: Hoaëc phaùp töông öng vôùi phaùp trí, khoâng töông öng vôùi tha taâm trí, cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Töông öng vôùi phaùp trí, khoâng töông öng vôùi tha taâm trí, nghóa laø tha taâm trí ñaõ khoâng goàm nhieáp phaùp töông öng cuûa phaùp trí. Phaùp ñoù laø gì? Ñaùp: Khoå, taäp, dieät trí. Phaùp trí, tha taâm trí ñeàu khoâng goàm nhieáp phaùp töông öng cuûa ñaïo phaùp trí. 2. Töông öng vôùi tha taâm trí, chaúng phaûi phaùp trí, nghóa laø phaùp trí ñaõ khoâng goàm nhieáp phaùp töông öng cuûa tha taâm trí. Phaùp aáy laø gì? Laø tyû trí, tha taâm trí, tha taâm trí cuûa theá tuïc. 3. Töông öng vôùi phaùp trí, cuõng töông öng vôùi tha taâm trí, nghóa laø phaùp töông öng cuûa tha taâm trí thuoäc veà phaùp trí. Phaùp ñoù laø gì? Ñaùp: Phaùp töông öng cuûa tha taâm trí laø phaùp trí, ñoù laø chín ñaïi ñòa, möôøi ñaïi ñòa thieän, keå caû giaùc, quaùn tuøy ñòa cuûa taâm. 4. Khoâng töông öng vôùi phaùp trí, cuõng khoâng töông öng vôùi tha taâm trí, nghóa laø phaùp trí, tha taâm trí. Vì sao? Vì töï theå khoâng töông öng

vôùi töï theå, noùi roäng nhö treân. Vaø phaùp trí, tha taâm trí ñeàu khoâng goàm nhieáp phaùp baát töông öng. Khoâng goàm nhieáp nghóa laø tröø töï theå. Khoâng töông öng nghóa laø tröø töông öng. Ñieàu ñoù theá naøo? Ñaùp: Nhoùm töông öng cuûa khoå, taäp, dieät, tyû trí. Tha taâm trí khoâng goàm nhieáp nhoùm töông öng cuûa ñaïo, tyû trí, töông öng vôùi caùc nhaãn, khoâng töông öng vôùi tha taâm trí. Caùc phaùp taâm, taâm sôû höõu laäu khaùc, saéc voâ vi, taâm baát töông öng haønh, vì voâ duyeân neân khoâng cho töông öng. Nhö tha taâm trí, khoå, taäp, dieät, ñaïo trí, chaùnh kieán cuõng nhö theá. Neáu phaùp töông öng vôùi phaùp trí, thì seõ khoâng töông öng vôùi ñaúng trí. Vì sao? Vì nhoùm töông öng cuûa phaùp trí khaùc, nhoùm töông öng cuûa ñaúng trí khaùc. Töông öng vôùi tam-muoäi Khoâng chaêng? Phaùp trí töông öng vôùi ba tam-muoäi, tam-muoäi Khoâng töông öng vôùi hai trí: Khoå phaùp trí, khoå tyû trí, cuõng töông öng vôùi hai nhaãn laø khoå phaùp nhaãn, khoå tyû nhaãn. Cho neân ñöôïc taïo ra boán tröôøng hôïp lôùn: 1. Töông öng vôùi phaùp trí, chaúng phaûi vôùi tam-muoäi Khoâng, nghóa laø tam-muoäi Khoâng töông öng vôùi phaùp trí, phaùp trí ñi chung trong nhoùm. Theå cuûa tam-muoäi Khoâng töông öng vôùi phaùp trí, khoâng töông öng vôùi tam-muoäi Khoâng. Vì sao? Vì töï theå khoâng öùng hôïp vôùi töï theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Vaø tam-muoäi Khoâng khoâng töông öng vôùi phaùp töông öng cuûa phaùp trí. Ñieàu ñoù laø gì? Ñaùp: Laø nhoùm töông öng cuûa voâ nguyeän, voâ töôùng, töông öng vôùi phaùp trí. 2. Töông öng vôùi tam-muoäi Khoâng, chaúng phaûi phaùp trí, nghóa laø phaùp trí töông öng vôùi tam-muoäi Khoâng, tam-muoäi Khoâng ñeàu coù trong nhoùm. Phaùp theå trí trong nhoùm töông öng vôùi tam-muoäi Khoâng, chaúng phaûi phaùp trí. Vì sao? Vì töï theå khoâng öùng hôïp vôùi töï theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Vaø phaùp trí khoâng töông öng vôùi phaùp töông öng cuûa tam-muoäi Khoâng. Phaùp ñoù laø gì? Ñaùp: Trong nhoùm ñi chung vôùi khoå tyû trí ñeàu cuøng coù vôùi khoå nhaãn trí. 3. Phaùp töông öng

tam-muoäi Khoâng töông öng vôùi phaùp trí, cuõng töông öng vôùi tam-muoäi Khoâng, tröø tam-muoäi Khoâng ñaùp laïi vôùi phaùp trí, tröø phaùp trí ñaùp laïi vôùi tam-muoäi Khoâng. Phaùp trí, tam-muoäi Khoâng ñeàu coù teân trong nhoùm tröø töï theå, phaùp taâm, taâm sôû. Phaùp ñoù laø gì? Ñaùp: Ñoù laø taùm ñaïi ñòa, möôøi ñaïi ñòa thieän vaø giaùc quaùn cuûa taâm tuøy töøng ñòa. 4. Khoâng töông öng vôùi phaùp trí, cuõng khoâng töông öng vôùi tam-

muoäi Khoâng, nghóa laø tam muoäi khoâng khoâng töông öng vôùi phaùp trí, coù nghóa laø khoå nhaãn töông öng vôùi khoå tyû trí, nghóa laø töï theå cuûa tam-muoäi Khoâng khoâng töông öng vôùi phaùp trí, vì laø nhoùm ngöôøi khaùc, neân cuõng khoâng töông öng vôùi tam-muoäi Khoâng, vì töï theå khoâng öng vôùi töï theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Phaùp trí khoâng töông öng vôùi tam-muoäi Khoâng, nghóa laø töông öng vôùi tam-muoäi Voâ töôùng, voâ nguyeän. Töï phaùp theå trí khoâng töông öng vôùi tam-muoäi Khoâng. Vì laø nhoùm ngöôøi khaùc, neân khoâng töông öng vôùi phaùp trí, vì töï theå khoâng öùng hôïp vôùi töï theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Caùc phaùp trí khaùc laø phaùp baát töông öng cuûa tam-muoäi Khoâng. Phaùp ñoù laø gì? Ñaùp: Phaùp trí khoâng töông öng vôùi voâ nguyeän, laø nhoùm ñi chung cuûa voâ töôùng vaø phaùp taâm, taâm sôû höõu laäu, saéc voâ vi, taâm baát töông öng haønh. Caùc phaùp nhö theá taïo thaønh tröôøng hôïp thöù tö. Nhö phaùp trí ñoái vôùi tam-muoäi Khoâng, phaùp trí ñoái vôùi tam-muoäi Voâ nguyeän, tam-muoäi Voâ töôùng, chi hyû giaùc, chaùnh giaùc, cuõng gioáng nhö theá. Neáu phaùp töông öng vôùi phaùp trí thì cuõng töông öng vôùi vò tri duïc tri caên chaêng? Cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Töông öng vôùi phaùp trí, khoâng töông öng vôùi vò tri duïc tri caên, nghóa laø vò tri duïc tri caên ñaõ khoâng goàm nhieáp phaùp töông öng cuûa phaùp trí. Ñieàu ñoù nghóa laø gì? Ñaùp: Phaùp töông öng cuûa phaùp trí thuoäc veà tri caên, tri dó caên, khoâng töông öng vôùi vò tri duïc tri caên. Vì sao? Vì laø nhoùm cuûa ngöôøi khaùc. 2. Töông öng vôùi vò tri duïc tri caên, chaúng phaûi phaùp trí, nghóa laø phaùp trí thuoäc veà vò tri duïc tri caên. Phaùp theå trí trong nhoùm ñeàu coù vò tri duïc tri caên. Töông öng vôùi vò tri duïc tri caên, chaúng phaûi phaùp trí, vì töï theå khoâng öùng hôïp vôùi töï theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Vaø phaùp trí khoâng goàm nhieáp phaùp baát töông öng, phaùp töông öng cuûa vò tri duïc tri caên. Ñoù laø gì? Tyû trí ñeàu coù nhoùm, nhaãn ñeàu coù trong nhoùm. Phaùp töông öng cuûa vò tri duïc tri caên, ñöôïc goïi laø vò tri duïc tri caên töông öng, chaúng phaûi phaùp Tri töông öng. Vì sao? Vì laø nhoùm cuûa ngöôøi khaùc. 3. Töông öng vôùi phaùp trí, cuõng töông öng vôùi vò tri duïc tri caên, nghóa laø phaùp töông öng cuûa phaùp trí thuoäc veà vò tri duïc tri caên. Ñieàu ñoù theá naøo? Ñaùp: Taùm caên vaø phaùp taâm, taâm sôû phi caên töông öng vôùi taùm caên kia. 4. Khoâng töông öng vôùi phaùp trí, cuõng khoâng töông öng vôùi vò tri duïc tri caên, nghóa laø vò tri duïc tri caên ñaõ khoâng goàm nhieáp phaùp trí, tri caên, tri dó caên ñeàu coù phaùp theå trí trong nhoùm. Khoâng töông öng vôùi

phaùp trí, vì töï theå khoâng öùng hôïp vôùi töï theå, noùi roäng nhö treân. Khoâng töông öng vôùi vò tri duïc tri caên. Vì sao? Vì laø nhoùm ngöôøi khaùc. Vaø phaùp trí, vò tri duïc tri caên ñeàu ñaõ khoâng goàm nhieáp phaùp taâm, taâm sôû baát töông öng. Ñieàu ñoù laø theá naøo? Ñaùp: Phaùp trí khoâng goàm nhieáp baát töông öng, ñeàu cuøng nhoùm cuûa tri caên, tri dó caên, vaø phaùp taâm, taâm sôû höõu laäu, saéc voâ vi, taâm baát töông öng haønh. Nhöõng phaùp nhö vaäy taïo thaønh tröôøng hôïp thöù tö. Nhö phaùp trí ñoái vôùi vò tri duïc tri caên. Phaùp trí ñoái vôùi tri caên, tri dó caên, cuõng gioáng nhö theá. Neáu phaùp töông öng vôùi phaùp trí, thì cuõng töông öng nieäm giaùc chi chaêng? Cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Töông öng vôùi phaùp trí, khoâng töông öng vôùi nieäm giaùc chi, nghóa laø nieäm giaùc chi ñaùp öùng ñoái vôùi phaùp trí, theå cuûa nieäm giaùc chi ñeàu cuøng trong nhoùm cuûa phaùp trí, töông öng vôùi phaùp trí khoâng töông öng vôùi nieäm giaùc chi. Vì sao? Vì töï theå khoâng öùng hôïp vôùi töï theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. 2. Töông öng vôùi nieäm giaùc chi, khoâng töông öng vôùi phaùp trí, nghóa laø phaùp trí öùng hôïp vôùi nieäm giaùc chi. Phaùp theå trí ñeàu cuøng trong nhoùm cuûa nieäm giaùc chi. Töông öng vôùi nieäm giaùc chi, khoâng töông öng vôùi phaùp trí. Vì sao? Vì töï theå khoâng öùng hôïp vôùi töï theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Vaø phaùp trí khoâng töông öng vôùi phaùp töông öng cuûa nieäm giaùc chi. Ñieàu ñoù coù yù nghóa gì? Ñaùp: Phaùp töông öng cuûa nieäm giaùc chi ñeàu cuøng trong nhoùm tyû trí, trong nhoùm cuûa nhaãn. 3. Töông öng vôùi phaùp trí, cuõng töông öng vôùi nieäm giaùc chi, nghóa laø tröø nieäm giaùc chi öùng hôïp vôùi phaùp trí, do nhieàu neân tröø, caùc nieäm giaùc chi khaùc, phaùp trí giaùc chi ñeàu cuøng trong nhoùm, ñeàu tröø töï theå. Caùc phaùp taâm, taâm sôû khaùc töông öng vôùi hai. Ñieàu ñoù coù yù gì? Ñaùp: Ñoù laø taùm ñaïi ñòa, möôøi ñaïi ñòa thieän vaø taâm giaùc quaùn tuøy theo ñòa. 4. Khoâng töông öng vôùi phaùp trí, cuõng khoâng töông öng vôùi nieäm giaùc chi, nghóa laø phaùp trí khoâng töông öng nieäm giaùc chi. Ñieàu ñoù laø theá naøo? Ñaùp: Theå cuûa nieäm giaùc chi ñeàu cuøng trong nhoùm cuûa tyû trí, trong nhoùm cuûa nhaãn. Khoâng töông öng vôùi phaùp trí vì laø nhoùm ngöôøi khaùc, vì töï theå khoâng öùng hôïp vôùi töï theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Taát caû taâm voâ laäu, laïi taâm voâ dö, höõu dö, höõu laäu, taâm phaùp taâm sôû, saéc voâ vi, taâm baát töông haønh, seõ taïo ra tröôøng hôïp thöù tö. Nhö phaùp trí ñoái vôùi nieäm giaùc chi, phaùp trí ñoái vôùi tinh tieán giaùc chi, yû giaùc chi, ñònh giaùc chi, xaû giaùc chi, taùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh, cuõng gioáng nhö theá. Neáu phaùp töông öng vôùi phaùp trí, thì cuõng cuøng traïch phaùp giaùc chi

töông öng hay chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp töông öng vôùi phaùp trí, thì cuõng töông öng vôùi traïch phaùp giaùc chi. Hoûi: Coù khi naøo phi phaùp trí töông öng vôùi traïch phaùp giaùc chi hay khoâng? Ñaùp: Coù. Phaùp trí ñaõ khoâng goàm nhieáp phaùp töông öng cuûa traïch phaùp giaùc chi. Ñieàu naày laø gì? Ñaùp: Laø nhaãn cuøng trong nhoùm, tyû trí ñeàu cuøng trong nhoùm, töông öng vôùi traïch phaùp giaùc chi. Nhö phaùp trí, tyû trí cuõng noùi nhö vaäy.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.